

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-25

Ärendenummer GSF-2020-02982

Handläggare

Johanna Rydberg

E-post johanna.rydberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över återremiss angående genomförande av projekt nya Gårdstensskolan F-6

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-03-25, som sitt yttrande över återremiss angående genomförande av projekt nya Gårdstensskolan F-6.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Projektet Gårdstensskolan F-6 initierades 2018 till följd av brister i skolans tekniska status och skick. Ärendet gäller byggnation av en ny skola till en bedömd investeringskostnad på 493 miljoner kronor och en beräknad årshyra på 32,2 miljoner kronor. Eftersom Gårdstensskolan F-6 innebär en investering över 7 800 prisbasbelopp (cirka 460 miljoner kronor i 2025 års prisnivå) krävs genomförandebeslut i kommunfullmäktige.

Grundskolenämnden beslutade 2024-09-24 § 169 att godkänna årshyran och stadsfastighetsnämnden beslutade 2024-12-17 § 206 att tillstyrka genomförandebeslut samt översända handlingarna till kommunfullmäktige för genomförandebeslut. Ärendet återremitterades till grundskolenämnden efter beslut om minoritetsåterremiss i kommunfullmäktige 2025-03-27.

Grundskoleförvaltningen har tagit fram ett yttrande över återremissen där det framgår att behovet av skolan kvarstår och att beslutet ligger i linje med grundskolenämndens beslutade principer om ny skolorganisation. Genomförandet av skolan ger förutsättningar att stänga en till två skolenheter när skolan är klar och på sikt ytterligare en till två skolenheter. Grundskoleförvaltningen har inte gett stadsfastighetsförvaltningen i uppdrag att undersöka om de kan ta fram mer kostnadseffektiva bygglösningar eftersom det skulle innebära utökade kostnader i sig och riskera framdriften i projektet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Grundskoleförvaltningens tidigare bedömning i samband med beslut om genomförande av projektet i september kvarstår. Projektet omfattar 493 miljoner kronor i investering och en beräknad årshyra på 32,2 miljoner kronor. Det innebär i sin tur en hyreskostnad på 41 000 kronor per elev i grundskolan och 127 000 kronor per elev i den anpassade grundskolan, inklusive för idrott.

Bedömning ur ekologisk dimension

Grundskoleförvaltningens tidigare bedömning i samband med beslut om genomförande av projektet i september kvarstår. Projektet för den nya Gårdstensskolan har anpassats utifrån Göteborgs Stads klimat- och miljökrav. Gårdstensskolan F-6 kommer att gränsa till ett parkområde som förväntas vara en tillgång för skolan. Nybyggnation av Gårdstensskolan F-6 innebär att elevernas närhet till skolan stärks, vilket ger bättre förutsättningar för eleverna att kunna ta sig till skolan till fots eller med cykel.

Bedömning ur social dimension

Grundskoleförvaltningens tidigare bedömning i samband med beslut om genomförande av projektet i september kvarstår. Gårdstensskolan F-6 förväntas ha en positiv inverkan på området i stort och skolan kommer att ha ett särskilt fokus på "Skola som arena", vilket förväntas bidra till att utjämna skillnader mellan barns uppväxtvillkor. Skolan är planerad för att vara en trygg samlingspunkt för fritidsaktiviteter och på så vis bidra till en aktiv fritid, vilket i sin tur förväntas bidra positivt till måluppfyllelsen.

Genomförandet av Gårdstensskolan F-6 berör framför allt elever som bor i Norra Angered. Skolan förväntas bidra positivt till området i stort utifrån att det ger förutsättningar för ekonomiskt och pedagogiskt bärkraftiga skolenheter i hela området. Elever på skolor i Gårdstensområdet har fått komma med synpunkter i samband med planering av "Skola som arena" och utformning av skolgården, men inte i frågan om genomförande av själva skolan.

En barnkonsekvensanalys kommer att göras i samband med en utredning om skolenhetsförändringar som kan påbörjas efter att det finns ett beslut om genomförande av Gårdstensskolan F-6.

Samverkan

Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 14 april 2025.

Bilagor

1. Återremissyrkande från M, D, L och KD
2. Protokollsutdrag från kommunfullmäktige 2025-03-27
Genomförandebeslut för projekt nya Gårdstensskolan
3. Kommunfullmäktige 2025-03-27 Handling 2025 nr 50
Genomförandebeslut för projekt nya Gårdstensskolan
4. Protokoll från stadsfastighetsnämnden 2024-12-17 genomförande
Gårdstensskolan F-6
5. Protokoll från grundskolenämnden 2024-09-24 genomförande
Gårdstensskolan F-6

Ärendet

Ärendet gäller yttrande över en minoritetsåterremiss angående genomförande av projekt för ny skola, Gårdstensskolan F-6. Grundskolenämnden beslutade 2024-09-24 § 169 att godkänna en preliminär årshyra på 32,2 miljoner kronor för projektet.

Stadsfastighetsnämnden beslutade 2024-12-17 § 206 att tillstyrka genomförandebeslut samt översända handlingarna till kommunfullmäktige för genomförandebeslut.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-03-26 om minoritetsåterremiss av ärendet.

Beskrivning av ärendet

Projekt Gårdstensskolan F-6 initierades 2018 till följd av brister i skolans tekniska status och skick. Eleverna på Gårdstensskolan 4-9 är evakuerade till inhyrda lokaler vid Angeredsvinkeln sedan 2019. Eleverna har idag idrottsundervisning i den gamla idrottshallen och i en gymnastikhall i Angeredsvinkeln. I slutet av 2025 planeras en ny, inhyrd idrottshall vid Angeredsvinkeln att vara klar.

Projektet Gårdstensskolan F-6 innebär en nybyggnation av en grundskola för 650 elever i grundskolan och 42 elever i anpassad grundskola. I projektet ingår en idrottshall som grundskolenämnden hyr av Idrotts- och föreningsförvaltningen under skoltid. Den nya skolan planerar att ha 11 kvadratmeter per elev för elever i grundskolan och 30 kvadratmeter per elev i anpassad grundskola i lokalarea.

Eftersom Gårdstensskolan F-6 innebär en investering över 7 800 prisbasbelopp (cirka 460 miljoner kronor i 2025 års prisnivå) krävs genomförandebeslut i kommunfullmäktige.

Tidigare beslut

Lokalnämnden (numera stadsfastighetsnämnden) beslutade 2020-04-23 §59 att riva Gårdstensskolan 4-9 exklusive idrottshallen. Grundskolenämnden beslutade 2021-08-17 §180 att bygga en ny F-6-skola för 650 elever i grundskolan och 20 elever i anpassad grundskola för att ersätta den rivna Gårdstensskolan. Den preliminära årshyran beräknades till 18 622 000 kronor per år och investeringsrelaterade driftkostnader uppskattades till 14 720 000 kronor. Den nya skolan skulle bland annat ha en fullstor idrottshall, tillagningskök och ett särskilt fokus på social hållbarhet. Ett halvår senare beslutade lokalnämnden 2022-02-10 § 8 om genomförande av projektet Gårdstensskolan F-6 med en projektbudget på cirka 285 miljoner kronor.

Efter beslut om genomförande har omfattningen i projektet ändrats både när det gäller total projektbudget och innehåll i projektet. Förändringarna innebar att grundskolenämnden, 2024-09-24 § 169, beslutade om att godkänna en justerad preliminär årshyra från 18 622 000 kronor till 32 200 000 kronor, en ändrad omfattning från 20 platser till 42 platser i anpassad grundskola samt uppdaterade investeringsrelaterade driftkostnader från 14 750 000 kronor till 15 740 000 kronor. Idrotts- och föreningsnämnden beslutade 2024-09-24 § 24 att godkänna en kommande överföring av idrottshallen från stadsfastighetsnämnden till idrotts- och föreningsnämnden.

Stadsfastighetsnämnden beslutade 2024-12-17 § 206 att tillstyrka genomförande av projektet med en projektbudget på 493 miljoner kronor och översända handlingarna till kommunfullmäktige för genomförandebeslut samt godkänna överföring av Gårdstensskolans idrottshall till idrotts- och föreningsnämnden. Kommunstyrelsen beslutade 2025-03-12 om bifall till stadsledningskontorets förslag på genomförande av

Gårdstensskolan F-6. Kommunfullmäktige beslutade 2024-03-27 om bifall till återremiss (minoritetsåterremiss) till grundskolenämnden för projekt nya Gårdstensskolan.

Av återremissen framgår att grundskolenämnden får i uppdrag att återkomma med en reviderad analys för att klarlägga behovet av en ny grundskola i Gårdsten med fokus på att bedöma behovet av en ny skola och skolans storlek utifrån den förändrade demografin och de senaste demografiska prognoserna. Detta då antalet barn i området är färre än vid den ursprungliga planeringen.

Om behovet av skolan kvarstår vill man att grundskoleförvaltningen omprövar om nuvarande förslag är den bästa lösningen för eleverna och om det finns möjlighet att minska kostnaderna genom att utreda alternativa bygglösningar som är mer kostnadseffektiva utan försämrad funktionalitet och kvalitet. Vidare framgår det att utredningen ska visa vilka andra skolor som planerar att stängas om en ny skola i Gårdsten byggs.

Beslut om minoritetsåterremiss ska motiveras för att tydliggöra vad det beredande organet ska utreda. Däremot är det majoriteten i det organ som ska behandla ärendet igen som avgör omfattningen och tidsaspekten av utredningen som ska genomföras.

Förskjuten tidsplan i projektet

Tidsplanen för när Gårdstensskolan F-6 förväntas vara klar har flyttats fram vid flera tillfällen. I samband med att grundskolenämnden beslutade om projektet 2024-09-24 planerade skolan att stå klar inför höstterminsstart 2027. Sedan dess har stadsfastighetsförvaltningen gjort omtag i projektet som innebär att tidsplanen för projektet skjuts fram ytterligare.

Stadsfastighetsförvaltningen gjorde en fördjupad analys när det gäller strategier för lokalanskaffning och större strategiska inköp. En konsekvens av analysen var att förvaltningen inte kan göra några fler avrop av fas 2 i pågående partneringsprogram och därmed bedömdes att en ny upphandling behövde göras. Det innebär i sin tur att tidsplanen för när skolan beräknades vara klar sköts fram till vårterminen 2029.

Stadsfastighetsförvaltningen bedömer att tidsplanen för färdigställande till vårterminen 2029 fortfarande kan hållas givet ett beslut om genomförande i kommunfullmäktige i september/oktober 2025. En konsekvens av minoritetsåterremissen är dock att marginalerna för överklagande och förseningar till följd av andra oförutsedda händelser har minskat.

Svar på minoritetsåterremiss

Behovet av ny skola

Behovet av skolan grundar sig på den senaste befolkningsprognosen som finns tillgänglig per mellanområde. Göteborgs Stads befolkningsprognos på kommunövergripande nivå publiceras i mars varje år, medan befolkningsprognosen per mellanområde publiceras i mitten av maj. Den kommunövergripande befolkningsprognosen visar att antalet barn 6-15 år de kommande fem åren förväntas minska med 2 800 barn, vilket motsvarar 18 procent. Prognosen för 2030-2050 är mer osäker, men efter 2037 förväntas befolkningsprognosen i staden att vända uppåt igen.

Som framgår av grundskolenämndens underlag för beslutet 2024-09-24 om att genomföra byggnationen av Gårdstensskolan F-6 är behovet av Gårdstensskolan F-6 framför allt kopplat till att:

- 1) Återinföra mellanstadiet i Gårdsten
- 2) Utöka antalet platser i anpassad grundskola
- 3) Uppnå bärkraftiga skolenheter i området genom att samordna arbetet med skolstruktur med planerat underhåll

Sedan grundskolenämndens beslut om genomförande av Gårdstensskolan F-6 har inte behovet av skolan ändrats. Behovet av skolan kommer att kvarstå, även om befolkningen sjunker i området. Det kan däremot innebära att grundskoleförvaltningen gör en annan bedömning när det gäller behov av att utöka andra skolenheter i området eller behov av att ersätta skolor med stora brister i teknisk status.

Större skolenheter är särskilt viktiga i områden med stora flöden av elever till skolor i andra områden och/eller till fristående skolor. Att andelen elever i kommunal skola i till exempel Norra Angered sjunker successivt från det att en elev börjar förskoleklass till att den går ut grundskolan innebär att en liten skolenhet snabbt kan hamna i ett sårbart läge. Ett tapp av elever till fristående skolor får generellt en större konsekvens för en liten skolenhet jämfört med en större skolenhet.

Bästa lösningen för eleverna

Grundskolenämnden har antagit principer för en hållbar skolorganisation och gett förvaltningen i uppdrag att successivt implementera dessa. Utgångspunkten är att skolenheter ska ha en viss volym för att uppnå pedagogisk och ekonomisk bärkraft. För skolenheter med årskurs F-6 gäller 600-1000 elever. En annan central utgångspunkt är stadiindelning F-6 och 7-9. Gårdstensskolan F-6 lever upp till dessa principer och ger också förutsättningar för området i stort att ställa om till en organisation i enlighet med skolenhetsutredningens principer.

Utgångspunkten är att ge förutsättningar för en skolorganisation som i sin tur ger förutsättningar för rektorerna att fokusera på sitt lärande uppdrag och elevernas egna behov och förutsättningar att utvecklas så långt det är möjligt. Större skolenheter underlättar för en flexibilitet för rektor att ansvara och organisera undervisningen för alla elever i behov av särskilt stöd.

Möjlighet att minska kostnaderna genom alternativa bygglösningar

Stadsfastighetsförvaltningen bedömer att projektet sedan lång tid arbetat med att ta fram mer kostnadseffektiva lösningar. För att ta fram en alternativ bygglösning behövs en omprojektering av skolan och idrottshallen, vilket skulle innebära ökade kostnader på cirka 15-20 miljoner kronor. Det skulle dessutom innebära att tidsplanen i projektet skjuts fram ytterligare cirka ett år. Grundskoleförvaltningen bedömer att framdrift i projektet är viktigt och har därför inte bedömt att det är möjligt att ta fram och kvalitetssäkra alternativ bygglösning utan att riskera framdrift i projektet.

Vilka skolenheter som planerar att stänga

Gårdstensskolan F-6 skapar goda förutsättningar för hållbar skolstruktur med en bärkraftig skolorganisation i hela Norra och Centrala Angered. Skolan kommer att rymma 650 elever, vilket möjliggör att 500 skolplatser på 1-2 skolor i området kan avvecklas.

I bedömningen kring vilka skolenheter som planerar att stänga tar grundskoleförvaltningen hänsyn till skolenhetsutrednings principer, fastighetens tekniska status och om skolenheten är lokaliserad i inhyrda lokaler. Planeringsinriktningen påverkas också av den geografiska placeringen; det vill säga var skolan är placerad i förhållande till andra skolenheter och var eleverna bor. Arbetet utgår från att skapa bärkraftiga ekonomiska och pedagogiska organisationer. Grundskoleförvaltningen bedömer att utredningar om att stänga skolenheter kan påbörjas först efter att det finns ett beslut om genomförande av Gårdstensskolan F-6.

Beslut om att stänga en skolenhet är komplexa och innebär att en utredning om att stänga en skola behöver ta hänsyn till flera olika faktorer. Generellt behövs en kombination av flera åtgärder för att uppnå önskad effekt. Gårdstensskolan F-6 är en central faktor för att uppnå skolenhetsutredningens principer.

Förvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen bedömer att behovet av Gårdstensskolan F-6 kvarstår. Det grundar sig på den senaste befolkningsprognosen som finns tillgänglig per mellanområde. Göteborgs Stads befolkningsprognos på kommunövergripande nivå publiceras i mars varje år, medan befolkningsprognosen per mellanområde publiceras i mitten av maj. Grundskoleförvaltningen har därför inte möjlighet att uppdatera den analys som gjordes i samband med att grundskolenämnden beslutade om genomförande av ärendet i september 2024 utifrån befolkningsprognosen.

Behovet av skolan kommer att kvarstå, även om befolkningen sjunker i området. Det kan däremot påverka grundskoleförvaltningens bedömning av behov att utöka andra skolenheter i området eller behov av att ersätta skolor med stora brister i teknisk status. Större skolenheter är särskilt viktiga i områden där beroendet till fristående skolor är stort och andelen elever i kommunala skolor sjunker successivt från det att elev börjar skolan till att en elev går ut skolan.

Grundskoleförvaltningen bedömer att genomförandet av Gårdstensskolan F-6 är i linje med grundskolenämndens antagna principer om ny skolorganisation och förvaltningens uppdrag att implementera detta. Utgångspunkten är att ge förutsättningar för en skolorganisation som ger rektorerna möjlighet att fokusera på sitt lärande uppdrag och elevernas egna behov och förutsättningar att utvecklas så långt det är möjligt.

Grundskoleförvaltningen har inte gett stadsfastighetsförvaltningen i uppdrag att utreda mer kostnadseffektiva bygglösningar i enlighet med yttrandet. En ny beställning skulle riskera framdriften i projektet och innebära att skolan försenas med ytterligare ett år samt utökade kostnader för att projektera om skolan.

Grundskoleförvaltningen bedömer att utredningar om att stänga skolenheter kan påbörjas först efter att det finns ett beslut om genomförande av Gårdstensskolan F-6. Beslut om att stänga en skolenhet är komplexa och innebär att en utredning behöver ta hänsyn till flera olika faktorer. Generellt behövs en kombination av flera åtgärder för att uppnå önskad effekt. Gårdstensskolan F-6 är en central faktor för att uppnå skolenhetsutredningens principer och en hållbar skolstruktur i området. Grundskoleförvaltningen tidigare bedömning kvarstår, att en till två skolenheter förväntas kunna lämnas när Gårdstensskolan F-6 står klar. På sikt ger Gårdstensskolan F-6 möjlighet att lämna ytterligare en till två skolenheter.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Maria Andersson

Förvaltningsdirektör

Ulrica Johansson

Avdelningschef Ekonomi, service och Kulturskola